

เรื่อง ศาลแพ่งสงฆ์คำโต้แย้งของจำเลย (นางสาวเชียม แพมไธสง) เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้อง นางสาวเชียม แพมไธสง เป็นจำเลยในคดีแพ่ง หมายเลขดำที่ อ. ๐๐๐๑๙/๒๕๕๑ ขอให้พิทักษ์สัญญากู้เงิน บังคับจำนอง เรียกเงินคืน โดยให้จำเลยชำระเงิน จำนวน ๓๙,๓๖๕,๐๒๐.๘๓ บาท ให้แก่โจทก์ และชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๙.๕ ต่อปีจากต้นเงิน จำนวน ๒๙,๓๓๒,๔๖๐.๕๒ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ นางสาวเชียม ผู้ร้อง เห็นว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติให้ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยหรือส่วนลด กำหนดเรียกจากผู้บริโภคหรือผู้ร้องได้ทันที โดยผู้ร้องในฐานะผู้บริโภคไม่มีสิทธิโต้แย้งใด ๆ จึงไม่ถูกต้องและไม่สามารถทำได้ ประกอบกับพระราชบัญญัติ ไม่มีตัวแทนผู้บริโภคทำหน้าที่ให้ความเห็นในการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ และให้ความเห็น ในการกำหนดการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค มีแต่หน่วยงานของรัฐ คือ ธนาคารแห่งประเทศไทย และโจทก์ก็ร่วมกันให้ความเห็นในการตราพระราชบัญญัติ ร่วมกันนำมาตรการต่าง ๆ มาเรียกเก็บดอกเบี้ย และส่วนต่างจากผู้บริโภคและผู้ร้อง เป็นช่องว่างให้ธนาคารแห่งประเทศไทยและโจทก์ออกประกาศดังกล่าว ซึ่งเป็นการไม่ถูกต้อง ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) โจทก์ แกลงเป็นหนังสือ คัดค้านว่ามีการสืบพยานโจทก์และจำเลย กระทั่งศาลมีคำสั่งนัดฟังคำพิพากษา จำเลยจึงยื่นคำร้องดังกล่าว ต่อศาลเพื่อให้ศาลส่งคำร้องดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย เห็นว่า จำเลยประสงค์จะประวิงคดี ให้เนิ่นช้าออกไปโดยใช้ข้อกล่าวอ้างดังกล่าวข้างต้นยกเป็นข้อต่อสู้

๒. ประเด็นเบื้องต้น

คำร้องดังกล่าวโดยศาลแพ่ง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๖๐ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องกล่าวอ้าง พระราชบัญญัติ ฯ ดังกล่าว บัญญัติว่า “ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้... (๒) ดอกเบี้ย หรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้... การกำหนดตามมาตรานี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา” วัตถุประสงค์ของการตรากฎหมายนี้เพื่อประโยชน์แก่การเศรษฐกิจ และการเงินของประเทศตลอดจนให้ความคุ้มครองแก่ผู้ฝากเงินกับธนาคาร การกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือ

ส่วนลตที่ธนาคารพาณิชย์จะเรียกจากบุคคลทั่วไปที่ทำสัญญากู้เงินจากธนาคาร จึงต้องกำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทยและต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังด้วย ธนาคารพาณิชย์ไม่อาจกำหนดตามอำเภอใจได้ ความในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง นั้น เป็นเรื่อง ที่รัฐธรรมนูญได้วางหลักทั่วไปในเรื่องการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในฐานะผู้บริโภคได้ แต่จะมีหลักเกณฑ์ และวิธีการอย่างไร ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยให้มืองค์กรอิสระซึ่งมีตัวแทนผู้บริโภค เป็นองค์ประกอบด้วย ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่ารัฐสภายังไม่ได้ตรากฎหมายดังกล่าวออกมาใช้บังคับ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกาศใช้บังคับก่อนรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยมี เหตุผลเพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคทั่วไป ตลอดจนจัดให้มืองค์กรของรัฐให้เหมาะสม เพื่อตรวจตรา ดูแล และประสานงานการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ ในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งบทบัญญัติ ที่ผู้ร้องอ้างถึงนั้น ให้อำนาจแก่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องดอกเบี้ย หรือส่วนลตที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ ฯ ไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในฐานะ ผู้บริโภค จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ ความในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๐ มีความหมายว่า การปฏิบัติราชการทางปกครองใดหากมีผลกระทบหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล รัฐธรรมนูญบัญญัติให้บุคคลมีสิทธิที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการทางปกครองนั้น ๆ ได้ แต่บทบัญญัติที่ผู้ร้องกล่าวอ้างให้อำนาจแก่ธนาคารแห่งประเทศไทย ฯ ไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับการมีสิทธิมีส่วนร่วมของบุคคลในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ฯ อันมีผล หรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๐

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๖๐

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายประเสริฐ นาสกุล นายโกเมน ภัทรภิรมย์ นายจุมพล ณ สงขลา พลโท จุล อติเรก นายชัยอนันต์ สมุทวณิช นายปรีชา เฉลิมวณิช นายมงคล สระแก้ว นายสุจิต บัญบังการ นายสุจินดา ยงสุนทร นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายอิสสระ นิตินันท์ประภาศ และนายอูระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๗ ตอนที่ ๗๐ ก วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๓